HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

עידים וזיבורים נזקין בעידים ובעל חוב וכתובת אשה בזיבורית קתני מיהא מציעא בינונית וזיבורית נזקין וב"ח בבינונית וכתובת אשה בזיבורית ואי אמרת בשלו הן שמין תעשה בינונית שלו בעידית וידחה ב"ח אצל זיבורית הכא במאי עסקינן [ב]כגון שהיתה לו עידית ומכרה וכן א"ר חסדא כגון שהיתה לו עידית ומכרה הכי נמי מסתברא מדקתני אחריתי בינונית וזיבורית נזקין בבינונית ב"ח וכתובת אשה בזיבורית קשיין אהדדי אלא לאו ש"מ כאן שהיתה לו עידית ומכרה כאן שלא היתה לו עידית ומכרה [ו]ואי בעית אימא [ג]אידי ואידי שלא היתה לו עידית ומכרה ולא קשיא הא דשויא בינונית שלו בעידית דעלמא וכאן דלא שויא בינונית שלו בעידית דעלמא ואב"א אידי ואידי כגון שהיתה בינונית שלו בבינונית דעלמא והכא בהא פליגי מ"ס בשלו הן שמין ומ"ס בשל עולם הן שמין רבינא אמר בדעולא פליגי [ד]דאמר עולא [ה]דבר תורה ב"ח בזיבורית שנאמר [ו]בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך את העבוט החוצה מה דרכו של אדם להוציא לחוץ פחות שבכלים ומה טעם אמרו ב"ח בבינונית כדי שלא תנעול דלת בפני לוין מר אית ליה תקנתא דעולא ומר לית ליה תקנתא דעולא: [ז]ת"ר [ח]מכר לאחד או לשלשה בני אדם כאחד כולן נכנסו תחת הבעלים [ט]בזה אחר זה כולן גובין מן האחרון אין לו גובה משלפניו מכרן לאחד היכי דמי אילימא בבת אחת השתא לשלשה דאיכא למימר חד מינייהו קדים ומרת כולן נכנסו תחת הבעלים מכרן לאחד מיבעיא אלא פשיטא בזה אחר זה ומ"ש שלשה דכל חד וחד אמר ליה הנחתי לך מקום לגבות ממנו האי נמי אכל חד וחד לימא ליה הנחתי לך מקום לגבות ממנו הכא במאי עסקינן [י]כגון שלקח עידית באחרונה וכן אמר רב ששת כגון שלקח עידית באחרונה אי הכי ליתו כולהו וליגבו מעידית משום דאמר להו אי שתקיתו ושקלית בדינייכו שקלית ואי לא מהדרנא שטרא דזיבורית למריה ושקליתו כולהו מזיבורית אי הכי בנזקין

עידית וזיבורית נזקין בעידית. מדקתני ב"ח בזיבורית כדלקמן וכדנן הוא דתקון ליה בזיבורית משום נעילת דלת דלוין וכיכח דליה ליה בזיבורית ליתא לתקנתא: מעתה בינונית שלו בעידית. דהא תקנתא דעולא לאחושי לדידיה בעידית דעלמא ליה בינונית לב"מ בבינונית דעלמא: בינונית שלו בעידית דעלמא. [כגון] שהיתה בינונית שלו בבינונית דעלמא. ולא היתה לו עידית מתחילה ובהא פליגי דתנא דמתניתא קמייתא סבר בשל עולם הן שמין ואמטו להכי שקיל ב"ח בבינונית כדיניה ולידך סבר בשלו הן שמין. ל"א גרסינן לידך ולידי כגון שהיתה בינונית שלו בעידית דעלמא ומפרשינן ליה הכי לידי ולידי כשהיתה לו עידית ומכרה ובהא פליגי דתנא דמתניתא קמייתא סבר בשלו הן שמין וכיון דלדידיה הוה בינונית מע"ג דלעלמא עידית מיניה משלם ותנא דבריישא [ח] סבר בשל עולם הן שמין. ותפוס לשון רשאין: בדעולא קמיפלגי. תנא בתרא ליה תקנתא דעולא אלא בתרא קרא חזיל ואפילו הוי ליה נמי עידית דהשתא הוה ליה בינונית גמורה דין לדידיה דין לעלמא אפילו הכי ס"ל לשקול ב"ח מזיבורית: מכרן לג' או לג' בני אדם. ביום ל' מי שהיה עליו נזקין וכתובת אשה וב"ח והיו לו עידית ובינונית וזיבורית: כולן נכנסו תחת הבעלים. נכנסו הלקוחות כדין המוכר ומי שלקח עידית יפרע לניזק ולוקח בינונית ישלם את המוב ולוקח זיבורית את הכתובה: מן האחרון. לאפי' שקלו קמאי עידית ובינונית מני מדמן לזיבורית הלקוחות לנזקין וב"ח אצל זיבורית לאמר הנחתי לך מקום לגבות הימנו ותנן במסכת גיטין (דף מח:) אין נפרעים מנכסים משועבדים במקום שיש בני מורין ואפי' הן זיבורית כי זמן הני תרי קמאי משתייר זיבורית בני מורין ומע"פ דהדר מיזדבנא בתר בתרא מזלינן: אין לו. כדי סיפוק שלשתן אין לוקח קרקע שוה כל כך: גובה. המוכר משלפניו: לימלי בבת אחת. בשטר אחד: השתא ג' דילמא למימר חד מינייהו קדים. שזה לקח בבוקר והללו שניס בערב ומני למיטען הנחתי לך מקום: אמרת נכנסו תחת הבעלים. הואיל ואין ניכר בשטר המכר מי לקח לשון רשאין ימים: לימא. האי לוקח אחד: הנחתי לך מקום לגבות. כי היכי דניזלו כולהו בתר זיבורית: שלקח עידית באחרונה. דניחא ליה למיתב להו כדינייהו ולא ליזלו בתר עידית: ליגבו מעידית. כלומר מעידית שנשתרה בה מורין בג' הלקוחות והוטל שיעבודן עליה: ואי לא מהדרנא לשטרא דזיבורית למריה. כי היכי דתהדרו למיגבא מיניה לאין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני מורין: אי הכי. למשוס האי טעמא הוא:

אי שתקת כו' ואי לא מהדרנא שטרא דזיבורית למריה. מע"ג דבלאו הכי אפי' גביא מזיבורית מ"מ לא מצית למימר ליה לכי תהדר ליה שמין מפקיע כאן מבל ב"ח לא מצי למימר ליקחוך בזיבורית מטעם דאי שתקת דכיון דמפקיע כאן מצי מ"ל לכי תהדר להא דאמרת נמי מזיבורית אתה רוצה ליתן לי לכך לא פריך בסמוך אלא מן מ"ח כדפירש הקונטרס [ועי' תוספות יבמות לח: ד"ה לתמר]:

ח"ג אידי ואידי בשלא היתה לו עידית ומכרה הא דשויא בינונית דידיה בעידית דעלמא הא דלא שויא כו'. והא דקאמר אידי ואידי כגון שלא היתה לו עידית ומכרה [ו] ולא בעי למימר דתרוייהו מיירי שלא היה לו כלל ל"ש דהוה לסוף דשויא בינונית דידיה כעידית דעלמא ממאי קרי לה בינונית אלא ש"ק אידי ואידי שלא היתה לו עידית ומכרה ולא בעי למימר דמיירי כשהיתה לו עידית ומכרה אלא אידי ואידי בשהיתה לו עידית ומכרה ואפ"ה שויא בינונית דמאחר דמיירי שלא היתה לו מעולם ומזל מיירי כשהיתה לו ועדיין יש לו ומיהו צריך לאוקמי כשמכר שוס שלא וכגבי תרוייהו בשל עולם הן שמין:

ואי בעית אימא אידי ואידי בשהיתה בינונית שלו בבינונית דעלמא. ולא גרס כעידית דעלמא לכיון דקאי אשלא היתה לו עידית ממאי קרי ליה בינונית כיון דהוו עידית דידיה ודעלמא ועוד דל"ק היכי מתוקמא הכי דקתני נזקין וב"ח בזיבורית בין למ"ד בשלו הן שמין בין למ"ד בשל עולם הן שמין:

מר לית ליה תקנתא דעולא. דוקא היכא דליה ליה עידית דהוי כמי בינונית עידית לדידיה מדנקט בינונית וזבורית משמע דמי ליה עידית גבי ב"ח מבינונית וקסבר כיון דליה ליה עלא בינונית וזיבורית היא. **רבינא אמר בדעולא קמפלגי דאמ' דבר תורה בעל חוב בזיבורית שנאמר בחוץ תעמוד וכו'**, מה דרכו שללוה להוציא לחוץ פחות שבכלים. ומה טעם אמרו בעל חוב בבינונית, שלא לנעול דלת בפני לורן. האי תנא דקתני בעל חוב בבינונית את ליה דעולא. והאי דקתני בעל חוב בזיבורית לית ליה דעולא. ת"ר **מכרן לאחד(ד) או לשלשה** בו'. היו לו עידית ובינונית וזיבורית, ומכרן לאחד או לשלשה כאחד כולן נכנסו תחת הבעלים. מגבין לנזקין מן העידית ולבעל חוב בבינונית ולכתובת אשה בזיבורית. ואקשי' אמאי, נימא הנחתי לך מקום לגבות ממנו. ופרק' בגון שלקח עידית באחרונה. והיינו טעמ' דלא גבו כולהו מן העידית משום דאמ' להו אי שתקיתו ושקליתו בדינייכו, שפיר. ואי לא, מהדרנא זיבורית למריה ואמנא לכו הנחתי לכם מקום לגבות ממנו ושקליתו כולהו מן הזיבורית. ואקשי' איהכי

א ס"ק רכ מגי' אמר. רש"ל, **ב)** ג"כ מדידי ומידי כשהיתה לו עידית ומכרה ועיין ת"ש ור' ס"מ כך כתב שלא היתה לו עידית ומכרה לו מידי ומידי שלא היתה כו', **ג)** גיטין ג, [ג"ע קעה:], **ד)** [תוספתא דכתובות פי"ב ע"ס], **ה)** [דפתריעא רש"ס], **ו)** ג' מכר"ס לג נעי כו' בלא ו"ו ועי' בספר פ"ו, **ז)** [ל"ל הגהל עליס קה.], **ח)** [ג"ם טו. ג"ב קעה: ערכין ו.],

תורה אור השלם

1. בְּחוּץ תַּעֲמֹד וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נֹשֶׁה בּוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת הָעֲבוֹט הַחוּצָה: דברים כד יא

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה מר כו' דשייך כאן כו'. נ"ב אבל הרמב"ד פי' דכ"ע בשלו הן שמין ומ"ד בזיבורית לית לי' דעולא ופסק"ה ליה כר"ם דאמר בהמקדן מ"מ כו' ובאן כיון שהיא כזיבורית דעלמא ליכא משלם ותנא דבריישא ואתאי קיימא לן כעולא. (ועבהגר"ש מו"מ ס"ס ק"נ): **[ב]** ד"ה כגון ומ"ש כו' נ"ב כל זה לשיטתם בקדושין יג ב אבל לפי' הרי"ף מ"ש לזה דר"פ מודה במלוה הכתובה בתורה ועיין רשב"ם (ועמ"ש רבינו ביו"ד סימן שה ס"ק כט):

מוסף רש"י

מה דרכו של אדם להוציא לחוץ. לפרוע, **פחות שבכלים.** שמלוהו לא יפרע עדית (גיטין נ.).

סג א מיי' פי"ט מהל' מלוה ולוה הלכה ד סמג עשין לד טוש"ע חו"מ סי' קד סעיף ד:

סד ב טוש"ע ח"מ סי' קד סעיף ד ועיין שם נב"י:

סה ג מיי' פי"ט מהל' מלוה ולוה הלכה ו סמג עשין לד:

סו ד מיי' פי"ט מהלכות מלוה ולוה הלכה ו סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' קיט סעיף ג:

סז ה מיי' שם הלכה ה טור ש"ע שם סעי' ד:

סח ו מיי' שם הלכה ו טור ש"ע שם סעי' ה:

רבינו חננאל

ואי אמרת בשלו הן שמין תיעשה בינונית דידיה עידית, דהא לית ליה טובא ממנה, וידחה בעל חוב בזיבורית. ופרקי', כגון דהוה ליה עידית ומכרה, ותנן אין נפרעין מנכסים משועבדין במקום שיש בני חורין וכו'. ואמרי' הכי נמי מיסתברא דתניא אחריתו בינונית זיבורית, נזיקין בבינונית ובעל חוב בזיבורית. וכתובת אשה בזיבורית. קשיין אהדדי כר', ופשוטה היא. **רבינא אמר בדעולא קמפלגי דאמ' דבר תורה בעל חוב בזיבורית שנאמר בחוץ תעמוד וכו'**, מה דרכו שללוה להוציא לחוץ פחות שבכלים. ומה טעם אמרו בעל חוב בבינונית, שלא לנעול דלת בפני לורן. האי תנא דקתני בעל חוב בבינונית את ליה דעולא. והאי דקתני בעל חוב בזיבורית לית ליה דעולא. ת"ר **מכרן לאחד(ד) או לשלשה** בו'. היו לו עידית ובינונית וזיבורית, ומכרן לאחד או לשלשה כאחד כולן נכנסו תחת הבעלים. מגבין לנזקין מן העידית ולבעל חוב בבינונית ולכתובת אשה בזיבורית. ואקשי' אמאי, נימא הנחתי לך מקום לגבות ממנו. ופרק' בגון שלקח עידית באחרונה. והיינו טעמ' דלא גבו כולהו מן העידית משום דאמ' להו אי שתקיתו ושקליתו בדינייכו, שפיר. ואי לא, מהדרנא זיבורית למריה ואמנא לכו הנחתי לכם מקום לגבות ממנו ושקליתו כולהו מן הזיבורית. ואקשי' איהכי

איכא למימר דחד מינייהו קדים. למיזל כותבין שעות מגלח בירושלים:

מכרן לאחד בבת אחת מיבעיא. השתא לא מצית למיקם עלמעמך טעמך דאי שתקת לחפילו כתוב הכל בשטר אחד יכול לכתוב השטר ולהחזיר הזיבורית לבעלים כאלו לא קנה מעולם: